

КОМП'ЮТЕРНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЯК ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ КВАЗІПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті розкрито можливості використання комп'ютерної презентації як форми організації квазіпрофесійної іноземної діяльності майбутніх учителів іноземних мов. Розглянуто потенціал використання комп'ютерних презентацій для полегшення переходу майбутніми вчителями іноземних мов від навчальної до професійної діяльності, перенесення отриманих знань, умінь та навичок з навчальної професійно орієнтованої ситуації в професійне життя.

Ключові слова: *майбутній учитель іноземних мов, квазіпрофесійна діяльність, комп'ютерна презентація, комунікативний підхід, професійно-педагогічна спрямованість, мотивація навчання.*

Однією з особливостей сучасної університетської освіти є створення передумов, які дають змогу студентам перейти від навчання до професійної діяльності. Ця тенденція призводить до того, що акцент у діяльності студента зміщується на засвоєння професійно значущої інформації. У процесі навчання така діяльність набуває орієнтувального змісту, тобто певного статусу знання, що відбиває у свідомості студента світ професії.

У зв'язку із цим вважаємо квазіпрофесійну діяльність майбутніх фахівців необхідною умовою успішності професійної підготовки, що передбачає відповідні трансформації в системі потреб, мотивів та цілей.

На нашу думку, система лінгвопрофесійних ситуацій дає змогу розвинути зміст освіти в динаміці, створюючи можливість для інтеграції знань різноманітних дисциплін. Вона надає цілісності, системності та особистісно орієнтованого змісту матеріалу, котрий вивчається, що забезпечує можливість розвитку як пізнавальних, так і професійних мотивів та потреб, а відтак, і ціннісного ставлення до майбутньої діяльності, що є невід'ємними складниками квазіпрофесійної діяльності майбутніх учителів іноземних мов.

Комп'ютерні презентації доцільно використовувати в навчально-виховному процесі як одну з ефективних форм організації квазіпрофесійної іноземної діяльності майбутніх учителів іноземних мов.

Метою статті є розкриття можливостей використання комп'ютерних презентацій як форми організації квазіпрофесійної іноземної діяльності майбутніх учителів іноземних мов.

Науковцями встановлено, що підготовка майбутнього спеціаліста не може відповідати сучасним нормам і вимогам, якщо він оволодів тільки певним набором знань та вмінь, але недостатньо розвинув потреби в творчій пізнавальній і професійній діяльності [2]. Отже, якісна підготовка майбутнього фахівця з іноземних мов стає неможливою без формування ціннісного ставлення до професії й розвитку професійно-пізнавальних потреб,

збільшення їх питомої ваги в мотиваційній структурі, перетворення їх на провідний мотив та особистісну якість майбутнього вчителя.

Пізнавальні й професійні мотиви є взаємозумовленими. Мотиви навчальної діяльності в контекстному навчанні стають основою розвитку пізнавальних мотивів – саморозвитку та оволодіння новими способами діяльності, а відтак, забезпечують успішність квазіпрофесійної діяльності майбутніх фахівців.

Основні положення в навчанні іноземних мов, сформульовані ще в 70-х рр. ХХ ст. А. Леонтьєвим [3], не втрачають своєї актуальності й сьогодні. Основними з-поміж них є такі:

- навчання іноземної мови відбувається як навчання засобу спілкування;
- поєднання комунікативного підходу з усвідомленою метою навчання, систематизацією мовленнєвих явищ у процесі навчання;
- урахування мотивації як одного з основних критеріїв навчання мови;
- урахування психологічних аспектів сприйняття, запам'ятовування та відтворення мови;
- переважання колективної предметно орієнтованої активності;
- формування ціннісного ставлення до мови як відображення соціокультурної реальності країни, мова якої вивчається;
- опора на формування вмінь самостійної мовленнєвої діяльності як важливого кроку на шляху формування їх творчої активності.

При правильній організації навчально-виховної діяльності студентів на кожному послідовному її етапі вимоги діяльності передбачають більш багатогранну, активну, у чомусь змінену потребу особистості. Цей процес, на нашу думку, полягає в розвитку слабо вираженого або функціонального інтересу до професійної діяльності до більш глибокої, стійкої потреби в ній.

Ми вважаємо за доцільне вводити моделювання ситуацій квазіпрофесійної діяльності, одним з яких є комп'ютерна презентація, з третього курсу, оскільки вже відбувся вплив на формування усвідомленого ціннісного ставлення до педагогічної діяльності, професійно-педагогічної мотивації та потреби в оволодінні професією вчителя іноземної мови; студенти мають достатній лексичний запас для можливості програвати та моделювати певні ситуації зі шкільного життя на практичних заняттях з іноземної мови.

Використовуючи комп'ютерну презентацію як форму організації квазіпрофесійної іншомовної діяльності майбутніх учителів іноземних мов у навчальному процесі студентів, викладачі мають на меті:

- практичне користування іноземною мовою;
- підготовку до майбутньої професійної діяльності за рахунок практичного застосування набутих знань;
- формування творчого підходу до вирішення певних педагогічних ситуацій;
- аналіз типових утруднень педагогічної діяльності, встановлення шляхів їх подолання;

– формування пізнавальних потреб, мотивів професійної діяльності, самостійності, спеціальних знань та вмінь, педагогічної рефлексії [1, с. 153–154].

Працюючи зі студентами на заняттях з іноземної мови, викладач спрямовує свої зусилля на формування внутрішньої мотивації навчання. Таким чином, у руслі комунікативного підходу до навчання іноземної мови завданням викладача є формування комунікативної компетенції студентів, підготовка до перенесення знань, умінь та навичок з навчальної професійно орієнтованої ситуації в реальне життя.

Для успішного вирішення визначених завдань майбутній учитель іноземних мов повинен навчитися взаємодіяти з дітьми в різноманітних ситуаціях іншомовного спілкування, володіти різними формами вербальної та невербальної поведінки.

Створення презентації в наш час розглядають як одне з необхідних умінь, необхідних майбутньому спеціалістові з іноземних мов у його професійній діяльності.

Тому, навчаючи студентів іноземної мови, потрібно моделювати в навчальному процесі ситуації, що є наближеними до реальних та сприяють формуванню лінгвопрофесійних орієнтацій майбутнього вчителя іноземних мов, які ми розуміємо як процес засвоєння аксіологічно значущих знань і вмінь та формування ціннісного ставлення до професійно значущої інформації й професії загалом.

Ми розглядаємо презентацію як форму квазіпрофесійної діяльнiсно орієнтованої співпраці між студентами та викладачем. Особливо ефективною вважаємо форму організації квазіпрофесійної іншомовної діяльності майбутніх учителів іноземних мов, коли студенти самі готують презентації на запропоновані викладачем теми.

У процесі підготовки студентам пропонують різні види презентацій, які можна обрати як зразок для побудови висловлювань. На цьому ж етапі вони знайомляться зі структурою презентації, оволодівають необхідними ключовими словами та фразами, характерними для логічної побудови висловлювань.

Упродовж набуття практичних навичок студенти – майбутні вчителі іноземних мов відбирають інформацію для особистих презентацій, вибудовують стратегію виступу, пишуть текст, готують наочні матеріали (схеми, таблиці, графіки, слайди) та роблять пробні презентації. Необхідно звернути увагу на те, що студенти вже на цьому етапі повинні передбачити питання, які їм можуть поставити, та бути готовими до відповідей на них.

На цьому ж етапі студенти – майбутні вчителі іноземних мов вчаться висловлювати свою думку стосовно змісту репрезентованого матеріалу, структури викладу, уміння контактувати з аудиторією, мови, тобто відзначають сильні та слабкі сторони виступу.

Ознайомлення з презентацією відбувається у формі монологічного мовлення, проте воно одночасно спрямоване на активну участь усіх слуха-

чів, оскільки виступ перед аудиторією передбачає ту чи іншу відповідну реакцію.

Студентам – майбутнім учителям іноземних мов дається установка, що мотивує їх на активну участь у процесі презентації: вони роблять короткі записи, оцінюють презентацію з погляду повноти викладення, використання наочності, записують питання, які виникають до мовника.

Після виступу студент, який представляв презентацію, повинен уміти спонтанно реагувати на запитання та репліки, виступаючи учасником не-підготовленого діалогічного мовлення, після якого зорганізується групова дискусія.

Таким чином, можемо дійти висновку, що комп'ютерна презентація, як різновид рольової гри та форма квазіпрофесійної діяльності, задає форму поведінки всім її учасникам і стимулює їх до різноманітних форм групової взаємодії та співробітництва, а відтак, формує професійно-педагогічну спрямованість майбутніх учителів іноземних мов.

Досвід роботи з майбутніми вчителями іноземних мов указує на те, що, працюючи над навчальними ситуаціями в малих групах або командах, студенти активно задіють логічне мислення, взаємний аналіз та взаємну оцінку різних поглядів; кожен з учасників процесу має можливість реалізуватися в тому, що є його сильною стороною, та отримати допомогу в тому, що є складним. Це сприяє створенню ситуації взаємної підтримки, полегшує формування комунікативних умінь, стимулює самостійну пізнавальну діяльність.

У процесі такого співробітництва ми спостерігаємо, що в спільній навчальній діяльності, що моделює реальну професійну ситуацію, зростають:

- обсяг матеріалу, що вивчається, та глибина його розуміння;
- пізнавальна активність та творча самостійність;
- рівень взаємної підтримки серед студентів.

Особливо слід відзначити, що зростання взаємоповаги відбувається паралельно з критичністю, здатністю адекватно оцінювати власні та чужі здобутки.

Висновки. Цінним, на нашу думку, у використанні комп'ютерної презентації як форми організації квазіпрофесійної діяльності майбутніх учителів іноземних мов на заняттях з іноземної мови є те, що вона дає змогу: забезпечити автентичність навчальної професійно орієнтованої ситуації, застосування мови в природному соціальному контексті; виробити навички підготовленого та спонтанного мовлення в ситуації, наближеній до реальної професійної; забезпечити узагальнення вивченого матеріалу й самостійну пізнавальну діяльність; набути важливих соціальних навичок (тактовність, відповідальність, уміння вибудовувати свою поведінку з урахуванням позиції інших учасників навчального процесу); набути навичок вербальної та невербальної мовленнєвої поведінки; забезпечити як індивідуалізацію навчання, так і групове співробітництво.

Перспективним вважаємо дослідження різноманітних форм квазі-професійної підготовки студентів – майбутніх учителів іноземних мов.

Список використаної літератури

1. Бочарникова Т. В. Формування професійно-педагогічної спрямованості майбутнього вчителя іноземних мов у фаховій підготовці : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Тетяна Федорівна Бочарникова ; Укр. інж.-пед. акад. – Харків, 2013. – 232 с.
2. Жернов В. И. Профессионально-педагогическая направленность личности студента: теория и практика ее формирования : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Василий Иванович Жернов. – Магнитогорск, 1999. – 305 с.
3. Леонтьев А. А. Основные линии развития методики преподавания иностранных языков в СССР / А. А. Леонтьев // Общая методика обучения иностранным языкам : хрестоматия. – Москва : Рус. яз., 1991. – 338 с.
4. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – Санкт-Петербург : Питер, 1999. – 720 с.
5. Засим О. А. Использование компьютерных технологий в преподавании английского языка [Электронный ресурс] / О. А. Засим, Т. П. Осадчая. – Режим доступа: www.giac.unibel.by/sm_-full.aspx.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2014.

Бочарникова Т. Ф. Компьютерная презентация как форма организации квазипрофессиональной иноязычной деятельности будущих учителей иностранных языков

В статье рассматриваются возможности использования компьютерной презентации как формы организации квазипрофессиональной иноязычной деятельности будущих учителей иностранных языков. Раскрывается потенциал использования компьютерных презентаций для облегчения перехода будущими учителями иностранных языков от учебной деятельности к профессиональной, переноса приобретенных знаний, умений и навыков с учебной профессионально ориентированной ситуации в профессиональную жизнь.

Ключевые слова: будущий учитель иностранных языков, квазипрофессиональная деятельность, компьютерная презентация, коммуникативный подход, профессионально-педагогическая направленность, мотивация обучения.

Bocharnikova T. Computer Presentation as a Form of Quasi-professional Organization of Foreign Language Activity for Future Teachers of Foreign Languages

The possibilities of using computer presentation as a form of quasi-professional organization of foreign language activity for future teachers of foreign languages are determined in the article. The potential of using computer presentation by future foreign languages teacher facilitating their passing from studying to professional activity, transferring obtained knowledge, skills and experience from professional-oriented situation to professional life is studied. Explores the potential modeling of pedagogical situations to facilitate the transition future teachers of foreign languages from academic to professional activities. The using of computer presentations to form professional-pedagogical orientation is considered practical. The value of using computer presentation as a form of quasi-professional organization of foreign language activity for future teachers of foreign languages at lessons of languages is considered provision with originality of academic professional-oriented situation; using of language in natural socio-cultural context; teaching of prepared and spontaneous speech in situation close to professional; generalization of studied material and self-studied information; individualization of studying and group collaboration.

Key words: future teachers of foreign languages, quasi-professional activity, computer presentation, communicative approach, professional-pedagogical orientation, studying motivation.